

Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

Datum 28 mei 2024

Agendapunt

Onderwerp Vaststellen Protocol voorkomen en bestrijden norm-overschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers gemeente Leudal 2024

Portefeuillehouder Burgemeester D.H. Schmalschläger

1. Aanleiding

Voor politieke ambtsdragers, waaronder de democratisch gekozen volksvertegenwoordigers zoals raadsleden, maar ook voor de door de fracties aangewezen raadscommissieleden, is het belangrijk dat zij gemakkelijk benaderbaar zijn, open in de samenleving kunnen staan, het politieke debat vrij kunnen voeren, publieke taken zonder drang of dwang kunnen uitoefenen en besluiten zonder druk kunnen nemen.

Zij kunnen, gerelateerd aan de uitoefening van hun publieke taak, te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag van personen. Dat kan via internet, fysiek of telefonisch zijn. Dergelijk gedrag is niet iets 'wat erbij hoort' of 'waar je maar aan moet wennen'. Bedreiging van en agressie tegen politieke ambtsdragers is onacceptabel. Norm-overschrijdend gedrag kan zeer ingrijpend zijn voor de persoon die erdoor getroffen wordt en zijn of haar naasten. Verder kan het iemands optreden of zijn besluitvorming beïnvloeden. Het raakt dan aan de integriteit van het lokale bestuur en is ondermijnend voor de democratie.

2. Netwerk Weerbaar Bestuur

Nederland kent sinds 6 jaar een [Netwerk Weerbaar Bestuur](#) dat door 26 'partners' is opgericht waaronder:

- de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties + Justitie en Veiligheid;
- de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden;
- het Nederlands Genootschap van Burgemeesters;
- de Wethoudersvereniging;
- de Vereniging van Griffiers;
- de Vereniging van Gemeentesecretarissen;
- de Regionale resp. de Landelijke Informatie en Expertise Centra.

Op 26 oktober 2023 heeft, op instigatie van het '[Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur](#)', een gesprek plaatsgevonden tussen:

- de heer T. Visser van dat ondersteuningsteam;
- de gemeentelijke interne driehoek (burgemeester-secretaris-griffier), alsmede de ambtelijke beleidsmedewerker veiligheid.

3. Besloten raadsinformatiebijeenkomst 'Weerbaar bestuur' 20 februari 2024

Dat gesprek heeft er toe geleid dat ik, namens de driehoek, aan het presidium in zijn vergadering van 4 december 2023 heb voorgesteld om op 20 februari 2024 een besloten raadsinformatiebijeenkomst te beleggen voor raads- en collegeleden, waarvoor ook twee wijkagenten werden uitgenodigd.

Onder externe leiding van mevrouw C. Koetsenruijter, van haar instituut Koetsenruijter Conflictmanagement & Bemiddeling te Leiden, werden ervaringen gedeeld, gezamenlijk normen verkend en mogelijke afspraken geopperd ter versterking van de weerbaarheid.

Bovendien werd (op instigatie van de burgemeester) in de raadsinformatiebijeenkomst de gelegenheid te baat genomen om aandacht te vragen voor de vorig jaar uitgebrachte handreiking '[Limburgse norm](#)', waaraan alle Limburgse gemeenten, de provincie Limburg en het Waterschap Limburg zich committeren (zie voor die norm het ingekomen stuk nummer 3 van de raadsvergadering van 11 december 2023). Met één gezamenlijk gedragen norm stellen de Limburgse overheden ten doel dat binnen Limburg 'de dijken overal even hoog zijn'. Weerbaarheid van overheidsorganisaties is een belangrijk onderdeel van het breed offensief van de gezamenlijke overheid tegen ondermijning.

Met die Limburgse norm zijn met name de colleges, hun concernorganisaties en de Limburgse tak van de [Regionale Informatie- en Expertise Centra](#) doende.

4. Presidiumvergadering 16 april 2024

In de vergadering van het presidium van 16 april 2024 heb ik de resultaten van de gehouden raadsinformatiebijeenkomst teruggekoppeld en de vraag voorgelegd of we als politiek Leudal energie gaan steken in het voorkomen en bestrijden van incidenten van agressie en ander norm-overschrijdend gedrag en zo ja hoeveel/welke energie.

Het presidium ging er mee akkoord indien ik een (het voorliggende) raadsvoorstel ga voorleggen aan de gemeenteraad tot vaststelling van een 'protocol voorkomen en bestrijden norm-overschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers', waarvan ik een concept (afgeleid van een protocol van de gemeente Nijmegen) bij de presidiumstukken had gevoegd.

5. Voorstel voor een protocol

In het protocol wordt omschreven wat we gaan verstaan onder norm-overschrijdend gedrag en wat daarbij onze aanpak zal zijn. Dit om als collectief een heldere grens te bekrachtigen: norm-overschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers en/of zijn/haar directe omgeving (gezin, familie, vrienden, huisdieren, zaken, etc.) is onacceptabel en wordt niet getolereerd.

Het doel van dit protocol is drieledig:

- a. vaststellen van een gemeenschappelijke norm;
- b. informeren en ondersteunen van politieke ambtsdragers;
- c. signaalfunctie naar de samenleving.

Ad a. Vaststellen van een gemeenschappelijke norm

Het vaststellen van een gemeenschappelijke norm begint met de erkenning dat het ondergaan van agressie en intimidatie niet bij het werk als politieke ambtsdrager hoort. Daarom accepteren we dit gedrag niet. In onze samenleving kunnen en mogen we het met elkaar oneens zijn en een scherp debat op inhoud met elkaar voeren. Echter (verbale) agressie of bedreigingen, via internet en in een fysieke ontmoeting, zijn nooit toelaatbaar en zijn nooit een oplossing.

Ad b. Informeren en ondersteunen van politieke ambtsdragers

In het protocol wordt beschreven wat norm-overschrijdend gedrag is. Verder gaat het protocol in op de maatregelen gericht op preventie en training. Tenslotte wordt het proces beschreven na een melding, waarbij we politieke ambtsdragers daarin zo goed mogelijk ondersteunen en begeleiden.

Ad c. Signaalfunctie naar de samenleving

Door dit protocol in een openbare raadsvergadering vast te stellen, laten we zien welke omgangsvormen er gelden in het gesprek in de samenleving met politieke ambtsdragers en geven we een duidelijk signaal af over de gevolgen van niet-acceptabel gedrag.

NB.

De aanpak van norm-overschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers draagt voor een deel bij aan de ambitie '*Het tegengaan van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit*' geformuleerd in paragraaf 2.2 'Veiligheid' van de in de raadsvergadering van 31 oktober / 7 november 2023 vastgestelde Begroting 2024.

Maar, voor de duidelijkheid, het ter vaststelling voorliggende protocol ziet ook, en met name, op de doelgroep van niet per se criminelen die zich norm-overschrijdend misdragen.

Het protocol zal niet iedere vorm van norm-overschrijdend gedrag kunnen voorkomen. We hopen dat het protocol bijdraagt aan bewustwording, dat het overschrijdend gedrag bespreekbaar maakt én dat het handelingsperspectief biedt voor de politieke ambtsdrager die het treft.

6. Vervolg

Na vaststelling van dit protocol worden de volgende vervolgstappen gezet:

1. De inhoud van het protocol krijgt vanuit de raadsgriffie, elke vier jaar, een plaats in het inwerkprogramma van een nieuwe gemeenteraad;
2. Politieke ambtsdragers krijgen zo gewenst, via het presidium, op voorstel van de griffier, trainingen aangeboden gericht op preventie, gebruik van sociale media etc.

3. Jaarlijks wordt, in het jaarverslag van de raadsgriffie, geanonimiseerd melding gemaakt van eventuele incidenten;
4. Zodra een incident zich heeft voorgedaan bespreekt het presidium, op voorstel van de griffier, of en zo ja welke vervolgactie er (nog) moet worden ingezet.

7. Raadsvoorstel

Ik stel uw raad voor om te besluiten tot vaststelling van het 'Protocol voorkomen en bestrijden norm-overschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers gemeente Leudal 2024' conform bijgevoegd conceptradsbesluit.

Heythuysen, 30 april 2024.

DE GRIFFIER VAN DE GEMEENTE LEUDAL,

Drs. W.A.L.M. Cornelissen.